



VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET BUJ PROTIV HRVATSKE
(Zahtjev br. 24661/02)

PRESUDA

STRASBOURG
1. lipnja 2006.

*Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44.
stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Buj protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

- g. C.L. ROZAKIS, *predsjednik*,
- g. L. LOUCAIDES,
- g. F. TULKENS,
- gđa N. VAJIĆ, g.
- g. E. STEINER,
- g. K. HAJIYEV,
- g. D. SPIELMANN, , *suci*,
- i g. S. NIELSEN, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 11. svibnja 2006. godine donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 24661/02) protiv Republike Hrvatske kojeg je 1. svibnja 2002. godine hrvatski državljani, g. Vinko Buj („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) .
2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njena zastupnica gđa Š. Stažnik.
3. Dana 8. prosinca 2004. godine Sud je odlučio obavijestiti o zahtjevu. Primjenjujući članak 29. stavak 3. Konvencije odlučio je istovremeno odlučiti o osnovanosti i dopuštenosti zahtjeva.

ČINJENICE**OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva je rođen 1938. godine i živi u Jelsi.
5. Majka podnositelja zahtjeva umrla je 1. svibnja 1994. godine te je pred Općinskim sudom u Starome Gradu pokrenut ostavinski postupak.
6. Dana 8. lipnja 1999. godine sud je donio rješenje kojim je podijelio imovinu između podnositelja zahtjeva i njegovoga brata. Mjerodavni dio tog rješenja glasi:

...zemljišnoknjižni odjel ovoga suda izvršit će uknjižbu prava vlasništva nasljednika [naprijed navedenih] nakon pravomoćnosti [tog dijela odluke]...

7. Nakon toga je brat podnositelja zahtjeva uložio žalbu protiv toga rješenja prigovarajući odluci o troškovima postupka.
8. Dana 12. travnja 2002. godine Županijski sud u Splitu žalbu je proglasio nedopuštenom. Ova je odluka dostavljena punomoćniku podnositelja zahtjeva 22. svibnja 2002. godine.
9. Čini se da pravo vlasništva podnositelja zahtjeva nad naslijeđenom imovinom do danas nije upisano u zemljišnu knjigu.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

10. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da duljina postupka nije bila u skladu sa zahtjevom „razumnoga roka“, predviđenim u članku 6. stavku 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi....svatko ima pravo...da sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

11. Vlada je osporila tu tvrdnju.

12. Razdoblje koje treba uzeti u obzir započelo je tek nakon 5. studenog 1997.godine, kad je Hrvatska ratificirala Konvenciju. Međutim, kako bi se utvrdila razumnost duljine vremena o kojem se radi, treba uzeti u obzir stanje predmeta na taj dan (vidi između mnogih izvora prava, presudu u predmetu *Styranowski v. Poland*, od 30. listopada 1998., *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII, str. 3376, stavak 46.).

A. Dopuštenost

13. Vlada je ustvrdila da članak 6., stavak 1. Konvencije nije primjenjiv na ovaj predmet. Ostavinski postupak podnositelja zahtjeva je nesporan, izvanparnični postupak i ne uključuje izvorni i ozbiljan spor. Glede daljnjega upisa u zemljišnu knjigu, Vlada je također tvrdila da nije bilo spora, budući da je u ovome predmetu upis prava vlasništva trebao izvršiti sud po službenoj dužnosti, a ne na zahtjev podnositelja zahtjeva. Oba dijela postupka nisu stoga sukladna *ratione materiae* s člankom 6., stavkom 1. Konvencije.

14. Vlada je nadalje tvrdila da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva koja su mu bila na raspolaganju jer nije podnio ustavnu tužbu koja je djelotvorno pravno sredstvo za duljinu postupka koji je u tijeku. To je pravno sredstvo postalo dostupno u hrvatskome pravnome sustavu 22. ožujka 2002. godine, a ostavinski postupak podnositelja zahtjeva trajao je do 22. svibnja 2002. godine, tj. do dostave drugostupanjske odluke njegovom odvjetniku.

15. Podnositelj zahtjeva osporio je ove tvrdnje.

16. Sud podsjeća da članak 6., stavak 1. Konvencije traži da svi stadiji pravnog postupka „za odlučivanje...o građanskim pravima i obvezama“, ne isključujući stadije nakon presude o osnovanosti, budu riješeni u razumnome roku (vidi presudu u predmetu *Estima Jorge v. Portugal*, od 21. travnja 1998., *Reports of Judgments and Decisions* 1998-II, str. 772 stavak 35.; presudu u predmetu *Robins v. the United Kingdom*, od 23. rujna 1997., *Reports of Judgments and Decisions* 1997-V, str. 1809 stavak 28.). Ovrhu presude koju je donio bilo koji sud treba stoga smatrati sastavnim dijelom „suđenja“ u svrhu članka 6. (vidi presudu u predmetu *Hornsby v. Greece*, od 19. ožujka 1997., *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II, str. 510–11, stavak 40.).

17. Sud nadalje podsjeća kako je članak 63. Zakona o Ustavnom sudu priznat djelotvornim pravnom sredstvom u odnosu na duljinu postupka koji je još uvijek u tijeku (vidi predmet *Slaviček v. Croatia* (dec.), br. 20862/02, ECHR 2002-VII) i kako je, bez obzira na datum podnošenja zahtjeva Sudu, podnositelj zahtjeva morao podnijeti ustavnu tužbu ako je postupak kojemu prigovara još bio u tijeku, nakon 22. ožujka 2002. godine (vidi predmet *Nogolica v. Croatia* (dec.), br. 77784/01, ECHR 2002-VIII).

18. U ovome predmetu, glede ostavinskoga postupka, Sud nalazi nepotrebnim odlučiti o pitanju primjenjivosti članka 6. Konvencije, budući da je taj dio zahtjeva u svakome slučaju

nedopušten zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava. Ostavinski postupak podnositelja zahtjeva bio je u tijeku pred Županijskim sudom do 22. svibnja 2002. godine, i, iako je imao dva mjeseca za podnošenje ustavne tužbe, on to nije učinio. Slijedi da prigovor podnositelja zahtjeva koji se odnosi na taj postupak treba odbiti na temelju članka 35., stavaka 1. i 4. Konvencije radi neiscrpljenja domaćih pravnih sredstava.

19. Glede naknadnog upisa vlasništva u zemljišnu knjigu, Sud primjećuje da mu je svrha bila upisati promjene vlasništva zemljišta učinjene odlukom donesenom u ostavinskome postupku, a to je trebao po službenoj dužnosti izvršiti zemljišnoknjižni odjel Općinskoga suda. Kad je to tako, ovaj postupak služi kao funkcionalni ekvivalent ovrsi. Štoviše, bez obzira na činjenicu je li članak 6. primjenjiv na ostavinski postupak ili nije, Sud podsjeća da ovršna isprava kojom se utvrđuju građanska prava ne mora nužno proizlaziti iz postupka na koji je članak 6. primjenjiv (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *Estima Jorge v. Portugal*, str. 773, stavak 38.). Rješenje Općinskog suda od 8. lipnja 1999. godine predstavljalo je ovršnu ispravu, bez obzira na narav ostavinskoga postupka. Iako se upis prava vlasništva podnositelja zahtjeva u ovome predmetu po domaćem pravu ne bi smatrao konstitutivnim, daljnji postupak upisa u zemljišne knjige bio je odlučan za djelotvorno vršenje njegovih prava, tj. slobodno uživanje njegovoga vlasništva. Dok se ne izvrši taj upis, podnositelj ostaje značajno ograničen u slobodnom raspolaganju svojim vlasništvom.

Stoga se na taj dio postupka primjenjuje članak 6., stavak 1.

20. Štoviše, glede duljine postupka za upis prava vlasništva, Vlada je priznala da ustavna tužba na temelju članka 63. ne bi bila djelotvorno pravno sredstvo za ovaj dio postupka. Nisu tvrdili da je bilo koje drugo pravno sredstvo moglo biti djelotvorno.

21. Stoga će Sud ispitati sam razdoblje nakon 22. svibnja 2002. godine, nakon kojega datuma podnositelj zahtjeva nije na domaćoj razini imao pravno sredstvo u odnosu na duljinu postupka. Stoga u odnosu na taj dio postupka tvrdnju Vlade treba odbiti.

22. Sud nadalje primjećuje da prigovor koji se odnosi na duljinu zemljišnoknjižnoga postupka nije očigledno neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba biti proglašen dopuštenim.

B. Osnovanost

23. Sud primjećuje da je razdoblje koje treba ispitati trajalo četiri godine i da još nije završilo.

24. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na slijedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih izvora prava, predmet *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII).

25. Vlada je tvrdila da je dugo vremensko razdoblje potrebno za upis vlasništva podnositelja zahtjeva u zemljišnu knjigu sustavni problem u Hrvatskoj i da taj sustav upravo prolazi kroz reformu.

26. Podnositelj zahtjeva je tvrdio da on još uvijek nije postao upisani vlasnik imovine svoje pokojne majke.

27. Sud je često utvrdio postojanje povreda članka 6. stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima se postavljaju pitanja slična onima u ovome predmetu (vidi naprijed citirani predmet *Frydlender*).

28. Ispitavši sav materijal koji mu je dostavljen, Sud smatra kako Vlada nije navela niti jednu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da dođe do drugačijega zaključka u ovome predmetu. Ovrha odluke donesene u ostavinskome postupku, u obliku upisa vlasništva na ime

podnositelja zahtjeva, sada je u tijeku više od četiri godine, bez ijedne odluke o tome. S obzirom na svoju sudsku praksu o tom pitanju, Sud smatra da je u ovome predmetu duljina postupka bila prekomjerna i da nije zadovoljila zahtjev „razumnoga roka“.

Stoga je došlo do povrede članka 6., stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

29. Podnositelj zahtjeva je nadalje prigovorio činjenici da u Hrvatskoj ne postoji nikakav sud kojemu bi se mogao podnijeti zahtjev kojim bi se prigovorilo prekomjernoj duljini postupka. On se pozvao na članak 13. Konvencije.

30. Vlada je osporila tu tvrdnju. Ustvrdili su da je ustavna tužba djelotvorno pravno sredstvo za duljinu ostavinskoga postupka. U odnosu na kasniji zemljišnoknjižni postupak, Vlada je priznala da nema pravnoga sredstva na domaćoj razini.

A. Dopuštenost

31. Ukoliko se ovaj prigovor odnosi na duljinu ostavinskoga postupka, u smislu prednjih zaključaka (vidi stavak 18.), ovaj je prigovor očigledno neosnovan i treba biti odbijen na temelju članka 35., stavaka 3. i 4. Konvencije.

32. Ukoliko se ovaj prigovor tiče duljine kasnijeg zemljišnoknjižnoga postupka, Sud primjećuje da je ovaj prigovor povezan s onim naprijed ispitanim i da ga se stoga isto tako treba proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

33. Sud ponavlja da članak 13. jamči djelotvorno pravno sredstvo pred nacionalnim vlastima za navodnu povredu zahtjeva iz članka 6., stavka 1. da se u predmetu postupa u razumnome roku (vidi predmet *see Kudła v. Poland* [GC], br. 30210/96, stavak 156., ECHR 2000-XI).

34. Prema tome, Sud smatra da je u ovome predmetu došlo do povrede članka 13. Konvencije zbog nedostatka pravnog sredstva u domaćem pravu kojim bi podnositelj zahtjeva bio mogao prigovoriti prekomjernoj duljini zemljišnoknjižnoga postupka.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA br. 1. UZ KONVENCIJU

35. Podnositelj zahtjeva je nadalje prigovorio da je duljina postupka kojemu prigovara povrijedila njegovo pravo na mirno uživanje njegovoga vlasništva, kako je to zajamčeno člankom 1. Protokola br. 1.

36. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

37. Sud primjećuje da je ovaj prigovor povezan s onim naprijed ispitanim i da ga se stoga isto tako treba utvrditi dopuštenim.

B. Osnovanost

38. S obzirom na svoja utvrđenja na temelju članka 6., stavka 1. (vidi stavak 28. ove presude) Sud smatra da nije potrebno ispitati je li u ovome predmetu došlo do povrede članka

1. Protokola br. 1 (vidi presudu u predmetu *Zanghì v. Italy*, od 19. veljače 1991., Series A br. 194-C, str. 47, stavak 23.).

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

39. Članak 41. Konvencije predviđa:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

40. Podnositelj zahtjeva potražuje nematerijalnu štetu, ostavljajući Sudu da utvrdi primjereni iznos.

41. Vlada o toj stvari nije izrazila mišljenje.

42. Sud smatra da je podnositelj zahtjeva sigurno pretrpio nematerijalnu štetu. Odlučujući na pravičnoj osnovi dosuđuje mu 2.400 EUR s toga naslova, uz sve poreze koji bi mogli biti zaračunati na taj iznos.

B. Troškovi i izdaci

43. Sud primjećuje da podnositelj zahtjeva nije postavio nikakav zahtjev u tom pogledu. Stoga Sud ništa ne dosuđuje s tog naslova.

C. Zatezna kamata

44. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* prigovor koji se odnosi na duljinu ostavinskoga postupka nedopuštenim, a ostatak zahtjeva dopuštenim;

2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;

4. *presuđuje* da se ne postavlja nikakvo posebno pitanje na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju;

5. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti slijedeći iznos koji treba pretvoriti u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja:

(i) 2.400 EUR (dvije tisuće i četiri stotine eura) na ime nematerijalne štete uz svaki porez koji bi mogao biti zaračunat na taj iznos;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 1. lipnja 2006. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren NIELSEN
tajnik Odjela

Christos ROZAKIS
Predsjednik